

Stypendia przyszłości II

 FUNDACJA
DOBRA SIEĆ

praktyczny poradnik
o programach stypendialnych

Spis treści

Wstęp	3
Jak pandemia wpłynęła na programy stypendialne?	5
Porady i dobre praktyki	5
Wyzwania czasu pandemii	9
Wypowiedzi organizatorów	11
Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego	11
Stypendium Słodycz Wiedzy	11
Program stypendialno-rozwojowy Klasa	13
Narzędzia cyfrowe w programach stypendialnych	14
Porady i dobre praktyki	14
Wyzwania dotyczące wdrażania narzędzi cyfrowych	17
Wypowiedzi organizatorów	19
Program Stypendiów Pomostowych	19
Program stypendialny Młodzi w Łodzi	21
Program Zdolni	22
Wsparcie psychologiczne i mentoring	25
Porady i dobre praktyki	25
Wyzwania dotyczące wsparcia psychologicznego i mentoringu	28
Wypowiedzi organizatorów	29
Fundusz Natalii Partyki	29
Fundacja Świętego Mikołaja	31
Program stypendialno-rozwojowy Klasa	33
Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego	35
Opinie o cyklu	36
Podsumowanie i plany na przyszłość	37

Wstęp

Czy wiecie, że w Polsce już w XVII wieku zaczęły powstawać pierwsze fundacje stypendialne (m.in. Akademia Krakowska)¹? Od tego czasu wiele się zmieniło, lecz długa tradycja programów stypendialnych trwa nieprzerwanie do dziś. Co ciekawe, obecnie na terenie Polski działa aktywnie blisko 600 organizacji realizujących własne programy stypendialne². Lokalne i ogólnopolskie, dla dzieci i dla dorosłych, wspierające talenty i wyrównujące nierówności edukacyjne... Nas w Fundacji Dobra Sieć od wielu lat fascynuje i napawa podziwem zarówno różnorodność, misja społeczna, jak i rosnąca profesjonalizacja programów stypendialnych. Jednocześnie organizatorzy tych programów – samorządy, instytucje publiczne, firmy, a także organizacje pozarządowe – zmagają się czasami z wyzwaniem i ograniczeniami. Poradnik ten jest naszą odpowiedzią na dobre praktyki programów stypendialnych, na potrzebę popularyzacji konkretnych narzędzi i rozwiązań, które ułatwiają realizację programów społecznych mimo istniejących barier.

Chcemy z jednej strony promować i popularyzować ciekawe, unikatowe rozwiązania, wywierające realny, pozytywny wpływ na odbiorców, a z drugiej – otwarcie mówić o problemach, konstruktywnie poszukując potencjalnych rozwiązań. A nade wszystko staramy się tworzyć przestrzeń do rozmów, wymiany myśli i doświadczeń, byśmy jeszcze lepiej mogli wspierać stypendystów i stypendystki.

Poradnik podzieliliśmy na trzy tematyczne części: pierwsza dotyczy doświadczeń (post)pandemicznych, w drugiej pochyliśmy się nad zagadnieniem narzędzi cyfrowych, a ostatnią poświęciliśmy wsparciu psychologicznemu i mentoringowi

---

¹ M. Kępa, J. Podgórska-Rykała, „Prawo o fundacjach. Komentarz do ustawy o fundacjach. Działalność fundacji w praktyce. Wzory dokumentów”, Warszawa 2020, s. 4.

² Fundacja Dobra Sieć, „Mapa stypendiów III. Raport z badania programów stypendialnych w Polsce 2019-2020”, Warszawa 2021. Raport powstał na zlecenie i przy wsparciu Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności.

w programach stypendialnych. To ważne aspekty nie tylko w realizacji wysokiej jakości programów stypendialnych, lecz także podczas działalności społecznej czy edukacyjnej oraz współpracy z młodzieżą. W każdym rozdziale zawarliśmy cenne informacje, wiarygodne dane oraz praktyczne wskazówki od organizatorów.

Publikacja jest zwieńczeniem drugiego cyklu spotkań pod hasłem „Stypendia przyszłości”. Cykl ten, rozpoczęty w 2021 roku, powstał jako przyczynek do dyskusji na temat polskich programów stypendialnych. Dzięki niemu tworzymy przestrzeń do wymiany myśli i praktyk między osobami, które wspierają zdolną młodzież. W drugim cyklu wirtualnych spotkań, odbywających się od sierpnia do listopada 2022 roku, wzięło udział łącznie aż 82 przedstawiciele instytucji edukacyjnych.

Zwianczeniem pierwszego cyklu spotkań jest darmowy, dostępny dla wszystkich [„Praktyczny poradnik o programach stypendialnych”](#), do którego lektury także zapraszamy.

Poradnik ma wyjątkowy charakter – powstał dzięki współpracy organizacji z całego kraju. Szczególne podziękowania kierujemy do przedstawicieli instytucji, którzy zgodzili się podzielić (podczas cyklu wirtualnych spotkań, a także tworzenia treści tej publikacji) swoimi poradami na temat prowadzenia programu stypendialnego. Dziękujemy zatem Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości (Program Stypendiów Pomostowych), Fundacji BNP Paribas (program stypendialno-rozwojowy Klasa), Stowarzyszeniu im. Stanisława Wyspiańskiego (Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego), Towarzystwu Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cukrzycą (stypendium Słodycz Wiedzy), Fundacji Świętego Mikołaja (Stypendia św. Mikołaja), Urzędowi Miasta Łodzi (program stypendialny Młodzi w Łodzi) oraz Stowarzyszeniu Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci (program Zdolni).

Dzięki otwartości osób uczestniczących w cyklu spotkań powstał kolejny kompleksowy poradnik dla wszystkich tych, którzy interesują się systemem stypendialnym, a także szerzej – programami edukacyjnymi i rozwojowymi różnego typu. Zapraszamy do lektury, wierząc, że znajdziecie tutaj wiele cennych wskazówek i inspiracji.

Dziękujemy także za wsparcie Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności, która jest partnerem strategicznym portalu [MojeStypendium.pl](#).

Nad całym cyklem spotkań „Stypendia przyszłości” patronat medialny objął po-nownie portal [NGO.pl](#). Dziękujemy!

Życzymy przyjemnej i inspirującej lektury!

Jak pandemia wpłynęła na programy stypendialne?

Pierwsza część poradnika dotyczy działania programów edukacyjnych i rozwojowych w czasie pandemii.

Chcieliśmy dowiedzieć się, czego nauczyła nas pandemia. Co się zmieniło w jej trakcie? Jak dopasowaliśmy się do zastanej sytuacji? Jak dzisiaj korzystamy z tych doświadczeń?

Na te pytania odpowiadamy w tej części poradnika.

Porady i dobre praktyki

Nawiązując do [Karty Zasad Dobrego Programu Stypendialnego](#), programy stypendialne powinny odpowiadać na konkretne potrzeby, być cyklicznie ewaluowane oraz wykorzystywać nowoczesne technologie. Okres pandemii dla wielu organizacji i programów stypendialnych był czasem próby, gdy liczne wyzwania (epidemiologiczne, ekonomiczne, społeczne) nałożyły się na siebie. Pojawiły się także nowe potrzeby, a wraz z nimi – sposoby redefinicji dotychczasowych sposobów działania. Niewątpliwie trzy czynniki sprzyjały wprowadzaniu koniecznych modyfikacji:

- elastyczność i otwartość organizatorów na sygnały płynące z otoczenia,
- podejmowanie prób weryfikacji i ewaluacji uprzednich założeń,
- wykorzystywanie nowych technologii.

Jak wiemy z ostatniego raportu z naszych badań systemu stypendialnego („[Mapa stypendiów III](#)”), część badanych programów już w pierwszym roku pandemii:

- wprowadziło nowe rozwiązania organizacyjne w kwestii realizacji programu stypendialnego oraz
- zmieniło sposób składania wniosków lub kryteria przyznania stypendium, wykazując elastyczność w odpowiedzi na nowe potrzeby.

Co więcej, w początkowym stadium pandemii w Polsce kilka organizacji deklaro-
wało, że w sposób bardzo aktywny i efektywny wzmocniło swoje programy stypen-
dialne przez:

- nawiązanie współpracy z nowymi partnerami (7 programów),
- pozyskanie nowych źródeł finansowania (3 programy) oraz
- zwiększenie wysokości przyznawanych stypendiów (2 programy).

Co ciekawe, ponad połowa badanych instytucji zadeklarowała (w badaniu prowa-
dzonym na przełomie 2020 i 2021 roku), że pandemia nie wpłynęła na realizację ich
programu.

Wyniki z raportu „Mapa stypendiów III” organizatorów społecznych programów
stypendialnych przedstawiają zatem dość optymistyczny obraz. Zespół Fundacji
Dobra Sieć na bieżąco monitoruje rozwój programów stypendialnych prowadzo-
nych przez jednostki samorządu terytorialnego, firmy oraz fundacje i stowarzysze-
nia. Od 2020 roku niestety odnotowaliśmy przypadki zamykania lub zawieszenia
naborów programów stypendialnych. Jednocześnie w tym samym okresie na mapie
stypendialnej pojawiły się nowe inicjatywy. Napawa nadzieją, że system stypendial-
ny mimo wielu trudności – o których mowa w kolejnej części poradnika – zdaje się
wychodzić na prostą, a pandemia nie wywołała drastycznego spadku (obecnie wyso-
kiej) stabilności badanych programów. Szczegółowe analizy z lat 2020–2023 nie są
jednak jeszcze dostępne, zatem na ocenę długofalowych skutków należy poczekać.

O poradach i dobrych praktykach w czasie pandemii rozmawialiśmy z przed-
stawicielami organizacji przyznających stypendia podczas pierwszego spotkania
w zeszłorocznym cyklu wirtualnych warsztatów „Stypendia przyszłości – wspólne
działania i rozmowy”.

Naszymi gośćmi byli:

- **Arkadiusz Klej** – prezes [Stowarzyszenia im. Stanisława Wyspiańskiego](#), tutor,
mentor projektów społecznych, który podzielił się informacjami o programie sty-
pendialnym i ścieżce mentoringowej oferowanej przez Stowarzyszenie im. Stani-
sława Wyspiańskiego, oraz
- **Mariusz Masiarek** – prezes [Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cu-
krzyca](#), który opowiedział o tym, jak wygląda program stypendialny Słodycz Wie-
dzy i jak jego organizacja prowadziła swoje działania podczas pandemii.

Podstawowe wnioski płynące ze spotkania to:

**1. Pandemia zdecydowanie przyspieszyła zmiany w kwestii cyfryzacji składa-
nia wniosków czy rekrutacji uczestników online.** Część organizatorów ocenia je
pozytywnie: dla wielu osób aplikujących w programach internetowe formularze lub
generatory wniosków są ułatwieniem, skracając czas i koszt wysyłki zgłoszenia do
programu. Cyfryzacja, która postępuje także w środowisku urzędów, m.in. skarbo-

wych (u których kandydujący ubiegają się o odpowiednie zaświadczenia), ułatwiła przyjmowanie wniosków. Okazuje się także, że promocja przez internet programów skierowanych do młodzieży może przynosić bardzo dobre rezultaty i być adekwatną formą popularyzacji działań dla tej grupy wiekowej. Z przyczyn formalnych i finansowych nie każda instytucja może jednakże wdrożyć w pełni system rekrutacji i promocji (wyłącznie) przez internet, o czym piszemy szerzej w części poświęconej wyzwaniom.

2. Uczestnicy programów stypendialnych cenią sobie możliwość spotkań w formie hybrydowej. Mimo że ograniczeń w spotkaniach stacjonarnych już nie ma, zdarza się, że nadal wybierają oni formę zdalną. Dzięki wdrożeniu wydarzeń online osoby skupione wokół programów (zwłaszcza tych o zasięgu ogólnopolskim) mogą spotykać się częściej mimo dzielącego ich dystansu czy ograniczonej ilości czasu. Co więcej, instytucje wykorzystują format spotkań online do zapraszania znanych osób, m.in. podczas eksperckich wystąpień lub inspirujących wykładów. Spotkania online lub hybrydowe nie mogą jednak zastąpić w pełni wspólnych wyjazdów i bezpośredniego kontaktu. Osoby biorące udział w spotkaniu pochwały się m.in. udaną realizacją zdalnych herbat oraz integracji (podczas wirtualnego bingo) dla uczestników, działań „jeden na jeden”, a także projektów artystycznych stypendystów. Dzięki elastyczności i otwartości instytucji udało się wiele ciekawych, nieszablonowych akcji, które trwają do dziś, także poza tzw. lockdownem. Jak podkreślał Arkadiusz Klej (Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego), „mało to więcej niż nic” – nawet jeśli w wydarzeniach online uczestniczyło stosunkowo mało osób, nie oznacza to porażki – dla tych obecnych osób wydarzenie było ważne i udane.

3. Obecni na spotkaniu organizatorzy doceniali także to, że osoby kandydujące w programie stypendialnym, które się przedstawiały lub prezentowały swój projekt w ramach rekrutacji, były bardzo dobrze przygotowywane do spotkań online. Świadczy to o rosnącej biegłości zarówno młodego pokolenia, jak i przedstawicieli komisji stypendialnych w korzystaniu z nowych technologii. Nie wszyscy oczywiście mają równy dostęp do sprzętu, dobrego łącza internetowego czy komfortowego miejsca do spotkań online – o czym należy pamiętać przy organizacji obowiązkowych wydarzeń. Jednocześnie osoby przyznające stypendia twierdzą, że prezentacje na żywo są efektywniejsze i chcą do nich wrócić.

4. Co ciekawe, uczestnicy spotkania w większości potwierdzali, że pandemia nie wpłynęła znacząco na liczbę wniosków o ich stypendia. Jedynie w poszczególnych programach (dotyczących wyjazdów zagranicznych) odnotowano nieznaczne spadki w liczbie zgłoszeń w naborze.

5. W czasie pandemii część organizacji zmodyfikowała kryteria dla osób ubiegających się o stypendia. Odpowiedni i ewaluowany po każdej edycji dobór kryteriów stypendialnych pozwala efektywnie wybierać, a następnie wspierać laureatów oraz realizować cele danego programu. Ważnym aspektem, poruszonym podczas

spotkania, była średnia ocen. Podnoszono zarówno problem porównywania ocen między szkołami o różnym poziomie nauczania, jak i kwestię podniesienia się poziomu ocen uczniów w czasie pandemii. Przykładowymi rozwiązaniami i praktykami, o których usłyszeliśmy podczas spotkania, było m.in. uzupełnienie listy kryteriów ubiegania się o stypendium o działalność pozaszkolną (np. społeczną), artystyczną czy sportową. Dodatkowo w wielu programach oprócz kryteriów edukacyjnych (takich jak średnia ocen) bierze się pod uwagę także kryteria socjalne (np. trudną sytuację ekonomiczną lub społeczną). Dzięki temu decyzja dotycząca przyznania stypendium danym osobom jest oparta na kilku zróżnicowanych aspektach, a przy okazji promuje się nie tylko wysoką średnią ocen, lecz także różnorodne talenty i aktywność społeczną młodzieży. Trzeba też pamiętać, że istnieją w Polsce instytucje, które przyznają także dodatkowe stypendia (np. na doraźną pomoc czy stypendia specjalne) w odpowiedzi na szczególne lub nagłe potrzeby kandydujących osób.

6. Pandemia pokazała, jak ważna jest dywersyfikacja źródeł finansowania programów stypendialnych (tam, gdzie jest to możliwe) oraz próba systematycznego gromadzenia tzw. poduszki finansowej, by zadbać o płynność finansową i stabilność inicjatyw.

7. Dobry program stypendialny to nie tylko pieniądze. Trudny czas pandemii wyraźnie pokazał, że oprócz wsparcia finansowego równie ważne – a czasem nawet ważniejsze – jest wsparcie psychologiczne, merytoryczne, inspirowanie, motywowanie, docenianie stypendystów, a także przesunięcie odpowiedzialności na członków społeczności, dawanie sprawczości młodzieży. Jak powiedział Mariusz Masiarek (program stypendialny Słodczy Wiedzy): „Zasada naczelną programu to wyróżnienie uczniów, którzy mimo trudności wyróżniająco radzą sobie z nauką. Motywujemy i inspirujemy – tu nie chodzi o pieniądze”. W podobnym duchu wypowiedział się Arkadiusz Klej (Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego): „Najważniejsze z punktu widzenia organizacji stypendialnej jest zaakceptowanie swojej roli jako organizatora programu stypendialnego: nie przeszkadzać ani nie narzucać, lecz dawać zasoby i rozbudzać ciekawość”. W opisywanym przez niego programie mentoringowym dla stypendystów organizatorzy skupiają się na wymianie wiedzy i doświadczeń między mentorem i mentorowanym, ukierunkowaniu swoich pomysłów, działań i inspiracji oraz na integracji i budowaniu relacji.

Powyższe wnioski pokazują, że w niektórych aspektach pandemia pozytywnie wpłynęła na programy stypendialne. Pozwoliła na elektroniczne składanie wniosków, umożliwiła spotkania ludzi z różnych części Polski i świata. Niemniej jednak nie należy ukrywać, że epidemia wiązała się także z trudnościami i nowymi wyzwaniami – również dla organizatorów programów stypendialnych. Im właśnie poświęcimy kolejną część poradnika.

Wyzwania czasu pandemii

Ostatnie trzy lata upłynęły niewątpliwie pod znakiem pandemii. Wiele instytucji zmieniło priorytety działania, budżet i sposób jego wydatkowania. Znacznie trudniejsze stało się długofalowe, strategiczne planowanie. W przywoływanym wcześniej raporcie „[Mapa stypendiów III](#)” pokazujemy także wyzwania, z którymi borykali się organizatorzy programów stypendialnych w pierwszym roku pandemii wirusa SARS-CoV-2 w Polsce. W ankiecie przeprowadzonej na przełomie 2020 i 2021 roku nieliczna grupa przedstawicieli różnorodnych instytucji wskazała, że:

- straciły one część dotychczasowych źródeł finansowania stypendiów (w konsekwencji np. zmniejszając liczbę stypendystów),
- przesunęły harmonogram naboru/edycji (m.in. wydłużyły termin składania wniosków, opóźniły wyłanianie stypendystów z uwagi na trudność zorganizowania posiedzenia jury),
- odwołały wydarzenia, tradycyjnie towarzyszące programowi (np. warsztaty dla stypendystów, uroczyste wręczenie stypendiów), a nawet
- zawiesiły program do odwołania.

Jednocześnie w niektórych programach trudniej było ocenić jakość wniosków z uwagi na specyfikę działań instytucji edukacyjnych.

Negatywne skutki pandemii odczuły także jednostki samorządu terytorialnego, które w Polsce prowadzą liczne programy stypendialne. We wspólnym badaniu KR-OECD³ autorzy ostrzegali, że pandemia jest zagrożeniem dla finansów gminnych i regionalnych w Europie. Co więcej, jak czytamy w opracowaniu Marka Klimka⁴, kryzys społeczno-ekonomiczny pogłębia trudną sytuację, skutkując koniecznością ponoszenia zwiększonych wydatków przy jednoczesnym ograniczeniu źródeł dochodów samorządu. W konsekwencji wiele jednostek samorządu terytorialnego zostało zmuszonych do poszukania oszczędności, a nawet rezygnacji z wielu wcześniej zaplanowanych inwestycji. Wśród przykładów wymuszonych oszczędności znalazły się także niestety programy edukacyjne i rozwojowe, w tym stypendia samorządowe, które w czasie pandemii utraciły część lub całość finansowania.

Drugą wiodącą grupą instytucji przyznających społeczne stypendia w Polsce są organizacje pozarządowe (głównie fundacje i stowarzyszenia). W świetle raportu z badań Stowarzyszenia Klon/Jawor⁵:

³ OECD, „The impact of the COVID-19 crisis on regional and local governments. Main findings from the joint CoR-OECD survey” (Wpływ pandemii COVID-19 na samorządy lokalne i regionalne w UE: główne wnioski ze wspólnego badania KR-OECD), 2020.

⁴ M. Klimek, „Działania pomocowe jednostek samorządu terytorialnego wobec epidemii”, w: N.G. Pikuła, M. Grewiński, E. Zdebska, W. Glac (red. nauk.), „Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa”, Kraków 2020, s. 37–52.

⁵ B. Charycka, M. Gumkowska, „Organizacje pozarządowe wobec pandemii. Raport z badań”, Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2020.

- 33 proc. organizacji zawiesiło wszystkie dotychczasowe działania,
- 69 proc. organizacji dostrzega problem w dotrzymaniu harmonogramów projektów, a z kolei
- 76 proc. organizacji obawia się utraty ciągłości usług świadczonych beneficjentom.

Wydaje się zatem, że pandemia znacząco zmienia sposób funkcjonowania organizacji przyznających stypendia. Badania – zwłaszcza dotyczące początkowego stadium pandemii w kraju – świadczą o dużej niepewności, niepokoju, a nawet konieczności zawieszenia części działań.

Kluczowe wnioski płynące z wirtualnego spotkania dla organizacji stypendialnych, które odbyło się w sierpniu 2022 roku, to:

1. Zostały wstrzymane stypendia wyjazdowe (m.in. naukowe czy artystyczne) z uwagi na zagrożenie epidemiologiczne i niemożność odbycia podróży zagranicznych. Z tego względu część organizacji była zmuszona aneksować lub zrywać umowy podpisane ze stypendystami.

2. W trudnej sytuacji znalazły się m.in. osoby zajmujące się twórczością artystyczną albo upowszechnianiem kultury. Pandemiczne ograniczenia spowodowały, że osoby te zostały pozbawione możliwości pracy zawodowej i zarobku. Część jednostek samorządu terytorialnego ogłosiła specjalne nabory na projekty artystyczne (np. konkursy na granty lub stypendia, dzięki którym była możliwość zrealizowania rozmaitych projektów online). Wiązało się to z koniecznością szybkiego reagowania i modyfikacji dotychczasowych regulaminów i uchwał. Jednak pojedyncze w skali kraju dodatkowe nabory były kroplą w morzu potrzeb. Mimo wielu pozytywnych przykładów inicjatyw kulturalnych online część działań artystycznych nie mogła zostać przeniesiona do sfery wirtualnej. Organizatorzy zgłaszali również trudność w porównywaniu i ocenie jakości projektów kulturalnych organizowanych przez internet.

3. W wielu programach pojawiły się problemy finansowe. Zarówno samorządy (niższe przychody, poszukiwanie oszczędności w programach edukacyjno-rozwojowych i społecznych), firmy (niższe obroty, niepewność), jak i organizacje pozarządowe (niepewność źródeł finansowania) borykały się z utrzymaniem określonego poziomu finansowania programów stypendialnych. W przypadku fundacji i stowarzyszeń, które opierały fundraising m.in. na bezpośrednich kontaktach z darczyńcami, okresy tzw. lockdownu były dużym wyzwaniem.

4. Wiele instytucji przyznających stypendia naukowe i edukacyjne, oparte na osiągnięciach szkolnych lub akademickich, musiało zmodyfikować kryteria ich udzielania, a także nauczyć się nowej relacji z placówkami edukacyjnymi.

5. Część organizacji przyjęła – mając nadzieję na szybki sukces w walce z pandemią – taktykę przeczekania, która okazała się błędem. Pandemia bowiem nie

trwała krótko i skuteczniejszą strategią była otwartość, elastyczność i szybkie reagowania na nowe warunki.

Podsumowując, mimo rosnących wyzwań i problemów sytuacja pandemiczna pokazała umiejętność wielu organizacji przyznających stypendia dopasowania się do nagłych zmian oraz umożliwiła wprowadzenie nowych, pozytywnie ocenianych sposobów działania.

Wypowiedzi organizatorów

W tej części z przyjemnością dzielimy się opowieściami osób reprezentujących różnorodne organizacje, które przyznają stypendia w Polsce. Co ważne, każdy rozdział publikacji jest zwieńczony tego typu wypowiedziami.

Znajdziecie tutaj zarówno historie sukcesów, dobre praktyki, praktyczne porady, jak i szczere głosy na temat wyzwań, z którymi mierzą się zespoły programów stypendialnych.

Mamy nadzieję, że będzie to dla was niezwykle inspirująca lektura, przybliżająca realia prowadzenia inicjatyw stypendialnych i rozwojowych. Dziękujemy za otwartość i szczerłość osób, które zdecydowały się opowiedzieć o realiach prowadzenia programów!

Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego

O programie

Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego jest skierowane do młodych nonkonformistów między 18. a 27. rokiem życia. Każdego roku 10 osób otrzymuje wsparcie mentoringowe, dostęp do szkoleń oraz dofinansowanie do wyjazdów. Ponadto jedna osoba otrzymuje nagrodę pieniężną w wysokości 18 000 złotych. Nabór do stypendium odbywa się rokrocznie w październiku i listopadzie.

ARKADIUSZ KLEJ, CZŁONEK ZARZĄDU STOWARZYSZENIA IM. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W LATACH 2020–2022

Czego nauczyła was pandemia?

Nierezygnowania z działań. Nieczekania na to, co będzie. Pokazała, że **nawet małe działanie jest lepsze niż żadne.** Zmieniliśmy sposób myślenia – zamiast oceniać, czy w danym projekcie bierze udział 70 proc. zaproszonych osób, **skupiamy się na tym, by ułatwiać partycypowanie.**

Stypendium Słodycz Wiedzy

O programie

Słodycz Wiedzy to ogólnopolski program stypendialny realizowany przez Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cukrzycą. Stypendium może otrzymać

każdy uczeń chory na cukrzycę. Jest przyznawane w dwóch kategoriach – szkoły podstawowej, klasy IV–VIII i szkoły ponadpodstawowej. Stypendium jest wyróżnieniem indywidualnym dla uczniów, którzy mimo trudności wynikających z borykania się z poważną chorobą wyróżniająco radzą sobie z nauką. Stypendium Słodczy Wiedzy może otrzymać uczeń, który w danej kategorii szkolnej uzyska na świadectwie z ostatniego roku najwyższą średnią ocen spośród wszystkich ubiegających się o to wyróżnienie.

MARIUSZ MASIAREK, PREZES TOWARZYSTWA POMOCY DZIECIOM I MŁODZIEŻY Z CUKRZYCĄ MOJACUKRZYCA.PL

Co się zmieniło podczas pandemii? Jak pandemia wpłynęła na wasz program stypendialny?

Pandemia dla wszystkich była nową i niespodziewaną sytuacją. Nasze stypendium jest przeznaczone dla chorych dzieci, które mimo trudności wynikających z borykania się z poważną chorobą wyróżniająco radzą sobie z nauką. Jednak zdrowie jest na pierwszym miejscu. Między innymi w związku z wybuchem pandemii pojawił się **dylemat: czy dzieci nie zaniedbują swojego zdrowia?** Czy ich wyniki uzyskiwane w leczeniu nie pogorszą się? Dlatego też w czasie kwalifikacji do programu powstało dodatkowe kryterium, które należało przedstawić, by zwiększyć szansę na uzyskanie stypendium – było to przeprowadzenie badania, którego wynik pokazuje, w jaki sposób pacjent się leczy. Dzięki temu można było sprawdzić, czy dziecko nie zaniedbuje swojego zdrowia. Jak wynikało z przesłanych zgłoszeń, **na szczęście nasze obawy się nie potwierdziły. W porównaniu do poprzednich lat liczba wniosków o stypendia w pandemii nie zmieniła się.** Wynika z tego, że program stypendialny nie stracił na popularności.

Czego nauczyła was pandemia?

W trakcie pandemicznej edycji naszego programu stypendialnego zauważalnie wzrosła średnia ocen osób starających się o stypendia. Negatywnymi skutkami pandemii były z kolei pojawiające się trudności finansowe. Wynikało to z tego, że pandemia ograniczyła możliwość pozyskania funduszy z niektórych źródeł. W związku z tym udzielono o połowę mniej stypendiów niż w latach przed wybuchem pandemii. Pojawiły się też trudności w codziennej działalności organizacji.

Jak dziś korzystacie z doświadczeń zdobytych podczas pandemii?

Pandemia przerwała jedną z aktywności towarzystwa, którą było organizowanie spotkań, wyjazdów, a także turnusów rehabilitacyjnych dla dzieci z cukrzycą i ich opiekunów. Dla niektórych dzieci to pierwsza okazja, by poznać kogoś podobnego do siebie. Dzięki takim spotkaniom dzieci poznawały się, integrowały i wymieniały doświadczenia. Niestety, ze względów bezpieczeństwa organizowanie takich spotkań zostało wstrzymane. Po pandemii musieliśmy wyciągnąć wnioski z tej sytuacji i zintensyfikować inne sposoby na prowadzenia działalności. **Z pomocą**

przyszły możliwości działań online. Nie mogą one być podstawową formą aktywności, ale zdecydowanie pomagają w podtrzymaniu kontaktów oraz w niektórych wypadkach pozwalają uatrakcyjnić działania, np. przez spotkanie ze znaną osobą. Kolejnym elementem postpandemicznym były wnioski dotyczące finansowania stypendiów. **Warto mieć zróżnicowane źródła finansowania, a jeśli chcemy utrzymać płynność realizacji programu – warto posiadać zabezpieczenie,** tzw. poduszkę finansową **na niespodziewane wydarzenia.**

Program stypendialno-rozwojowy Klasa

O programie

Klasa to autorski program stypendialno-rozwojowy Fundacji BNP Paribas dla aspirujących absolwentów szkół podstawowych z rodzin o skromniejszych możliwościach finansowych, którzy chcą kontynuować naukę w większych miastach. Program istnieje od 2003 roku i oferuje młodzieży pełne wsparcie w trakcie nauki w liceum, m.in. dofinansowanie do internatu, wyżywienia, zakupu podręczników, oraz stypendium finansowe na pierwszym roku studiów.

ROKSANA WŁODARSKA,
MŁODSZA SPECJALISTKA DS. PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH, FUNDACJA BNP PARIBAS

PATRYCJA PIETRASZEK,
ASYSTENTKA DS. PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH, FUNDACJA BNP PARIBAS

Co się zmieniło podczas pandemii? Jak pandemia wpłynęła na wasz program stypendialny?

W marcu 2020 r. start rekrutacji zbiegł się z wybuchem pandemii COVID-19 w kraju. Z tego powodu **rekrutacja po raz pierwszy odbyła się całkowicie online** – kandydaci aplikowali za pomocą formularza dostępnego na stronie internetowej fundacji, przesyłali niezbędne dokumenty e-mailowo, a obrady komisji stypendialnej odbyły się zdalnie. Podczas rekrutacji skupiliśmy się na **wzmocnieniu widoczności programu w mediach** ogólnopolskich i lokalnych **oraz w kanałach digital, do których przeniosło się życie społeczne.** Obecnie fundacja kontynuuje taką formę prowadzenia rekrutacji. Brak możliwości spotkań stacjonarnych zainicjował także **spotkania online społeczności programu Klasa, które od tego czasu odbywają się regularnie kilka razy w roku.** W spotkaniach biorą udział stypendyści z sześciu miast, zespół i zarząd Fundacji BNP Paribas, opiekunowie i dyrektorzy ze szkół partnerskich oraz zapraszani eksperci.

Czego nauczyła was pandemia?

Pandemia nie tylko przyniosła wiele wyzwań, lecz także nauczyła nas jeszcze **większej elastyczności** oraz dodała odwagi w stosowaniu niestandardowych rozwiązań związanych z prowadzeniem programu Klasa oraz innych projektów naszej fundacji. Przyspieszyła także podjęcie wielu decyzji i pozytywnych (w naszej opinii)

zmian, jak uruchomienie spotkań online, co pozwoliło na częstsze spotykanie się społeczności w dużym gronie czy użycie nowych kanałów komunikacji. Dzięki temu docieramy do nowych grup odbiorców.

Narzędzia cyfrowe w programach stypendialnych

Druga część poradnika jest poświęcona wykorzystywaniu narzędzi cyfrowych w programach stypendialno-rozwojowych.

Jakich narzędzi cyfrowych używają polskie programy stypendialne? Jak wygląda proces wdrażania narzędzi cyfrowych? Z jakimi korzyściami i wyzwaniami wiąże się korzystanie z tego typu narzędzi?

Wokół tych kwestii jest skupiona niniejsza część publikacji.

Porady i dobre praktyki

W ostatnich latach coraz więcej programów stypendialnych wdraża jeden z wymienionych wcześniej zapisów [Karty Zasad Dobrego Programu Stypendialnego](#), mówiący o wykorzystaniu nowych technologii.

W programach stypendialnych narzędzia cyfrowe mogą wspierać instytucje w obszarze:

- automatyzacji procesów,
- bezpieczeństwa i analizy danych,
- rekrutacji,
- komunikacji i promocji,
- e-learningu,
- monitoringu i ewaluacji,
- koordynacji, zarządzania,
- finansów i formalności.

Transformacja cyfrowa w organizacji może zwiększać efektywność realizacji działań, zmniejszać koszty, usprawniać komunikację i promocję oraz wpływać pozytywnie na dostępność i transparentność programów.

Jak wiemy z raportu Stowarzyszenia Klon/Jawor na temat organizacji pozarządowych w Polsce, ostatnie dwie dekady przyniosły rosnący trend obecności tych organizacji w internecie, który „przebiega równolegle z coraz powszechniejszym dostępem oraz korzystaniem z internetu całego społeczeństwa, a także z rozwojem i częstszym używaniem różnego rodzaju aplikacji internetowych”⁶. Organizacje pozarządowe coraz częściej korzystają także z mediów społecznościowych, a pandemia ugruntowała i przyspieszyła tendencję rozpoczętą wraz z początkiem XXI wieku⁷.

Transformacja cyfrowa dotyczy także drugiej ważnej grupy instytucji organizujących programy stypendialne w kraju, czyli urzędów. Według raportu „Cyfryzacja urzędów miast”⁸ proces cyfryzacji zachodzi w polskich miastach nierównomiernie – znacznie większy dostęp do odpowiednich zasobów mają większe ośrodki miejskie. Wśród barier i trudności w upowszechnianiu szerszej i efektywniejszej cyfryzacji wymienia się m.in. brak własnych specjalistów ICT (z ang. information and communication technologies, czyli technologie informacyjne i komunikacyjne), niewystarczające środki finansowe, niechęć pracowników do zmian, niskie kompetencje urzędników czy obowiązujące prawo. Mimo licznych wyzwań „polskie samorządy zmieniają się i stopniowo zwiększają swoje kompetencje oraz możliwości działania, ale wciąż są dopiero na początku drogi ku pełnej transformacji cyfrowej”⁹.

Skuteczna transformacja cyfrowa wymaga zatem odpowiedniego planowania, odpowiednich zasobów, a także rozwoju określonych kompetencji wśród zespołów zaangażowanych w tworzenie programów. Z pomocą przychodzą m.in. **darmowe kursy i szkolenia**. Pośród nich szczególnie polecamy:

- **Hive Mind**: to platforma edukacyjna dla aktywistów, trenerów i organizacji z całego świata, która pomaga budować cyfrową świadomość,
- **E-learning, realizowany w ramach programów Sektor 3.0 i My Digital Life**, czyli cykl szkoleń online, które umożliwiają zdobycie praktycznej wiedzy w dziedzinie nowych technologii przydatnych w działalności organizacji społecznych.

O cyfryzacji programów stypendialnych dyskutowaliśmy podczas drugiego, odbywającego się w 2022 roku spotkania w cyklu wirtualnych warsztatów „Stypendia przyszłości – wspólne działania i rozmowy”.

---

⁶ B. Charycka, M. Gumkowska, J. Bednarek, „Kondycja organizacji pozarządowych. Trendy 2002–2022”, Warszawa 2022, s. 52–53.

⁷ Tamże.

⁸ A. Miazga, K. Dziadowicz, P. Pistelok, „Cyfryzacja urzędów miast”, Warszawa – Kraków 2022.

⁹ Tamże, s. 5.

Naszymi prelegentkami były:

- **Katarzyna Ciach** – specjalistka ds. programów Fundacji Edukacyjnej Przedsiębiorczości realizującej [Program Stypendiów Pomostowych \(PSP\)](#), która szczegółowo opisała cel i sposób działania narzędzi cyfrowych wykorzystywanych w realizacji PSP (aplikację online do obsługi systemu stypendialnego PSP, platformę ekampus.pl oraz narzędzia komunikacji ze studentami),
- **Justyna Kowalska-Grzegory** – przedstawicielka zespołu programu [Młodzi w Łodzi](#) Urzędu Miasta Łodzi, która podzieliła się doświadczeniami w stosowaniu nowoczesnych technologii z perspektywy kompleksowego programu prowadzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, a także
- **Maria Mach** – prezeska zarządu Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci realizującego [program Zdolni](#), barwnie opowiadająca o długofalowej drodze dotyczącej cyfryzacji, którą przeżył program od lat 80. XX wieku do dziś.

Kluczowe wnioski płynące z tego spotkania to:

1. Narzędzia cyfrowe stają się **istotną częścią programów stypendialnych**, spełniają różnorodne **funkcje**, m.in. **komunikacji ze stypendystami, promocji programów, przyjmowania wniosków, realizacji i ewaluacji programów**.

2. Pandemia przyspieszyła wprowadzanie narzędzi cyfrowych, które w tym okresie pomagały kontynuować działania programów stypendialnych. Co istotne, wiele z cyfrowych rozwiązań (w tym obieg dokumentów) zostało utrzymanych po pandemii, m.in. z uwagi na tendencje do minimalizowania dokumentacji papierowej (przesłanki ekologiczne).

3. Narzędzia cyfrowe ułatwiają pracę administracyjną w programach stypendialnych – szczególnie w kwestii składania, oceniania czy poprawiania wniosków. Szczególnie w przypadku większych, kompleksowych programów poszczególni organizatorzy rekomendują **wdrożenie generatorów wniosków bądź formularzy elektronicznych**. To rozwiązanie wymaga jednocześnie dopasowania narzędzia do potrzeb programu. **Dedykowane generatory wniosków** wedle sugestii instytucji posługujących się nimi (przedstawiciele samorządów i organizacji pozarządowych) **powinny zapewniać administratorom elastyczność i możliwość łatwej adaptacji i aktualizacji**. Dzięki temu odpowiednio przeszkoleni administratorzy z ramienia organizacji przyznającej stypendia mogą na co dzień opiekować się danym narzędziem, a w razie konieczności móc wdrażać choćby drobne usprawnienia.

4. Programy stypendialne idą z duchem czasu i są obecne w różnego rodzaju mediach społecznościowych. Dobrą praktyką jest **staranny wybór odpowiedniego kanału lub kanałów komunikacji, adekwatnych do potrzeb i preferencji odbiorców**. Ponadto rekomendujemy **elastyczność i otwartość w tym obszarze** (trendy w komunikacji online dynamicznie się zmieniają) oraz **dobór kanałów maksymalnie włączających członków społeczności i dla nich przyjaznych**. Ważną rolę

narzędzi cyfrowych jest **sieciowanie i wzmacnianie społeczności**, dzięki której młodzi mogą udzielać się w tematycznych grupach, wymieniać doświadczeniami i sukcesami, umawiać się na wspólne działania i razem realizować projekty (np. przez **Facebooka, Workplace, MS Teams, Zooma, ClickMeeting** czy **GetResponse**). Z kolei do bezpośredniej komunikacji organizatorów ze stypendystami służą m.in. **SerwerSMS** i **FreshMail**.

5. W programach warto uwzględnić **wykorzystanie narzędzi cyfrowych** (np. platform szkoleniowych), dzięki którym odbiorcy mogą **poszerzać swoje kompetencje** przez udział w **szkoleniach, kursach, webinarach** i **dzięki korzystaniu z materiałów online**.

6. Szczegółową troską należy otoczyć **kwestie formalne, m.in. zasady bezpieczeństwa**, by dane przechowywane przy użyciu narzędzi cyfrowych były bezpieczne i zbierane zgodnie z wymogami prawnymi.

7. We wszystkich wymienionych działaniach **ogromne znaczenie mają partnerstwa**. Współpraca z innymi organizacjami, absolwentami programu, administratorami stron, współpracownikami wspiera proces transformacji cyfrowej, a nierzadko to laureaci i absolwenci programu są motorem zmiany.

Powyższe wnioski pokazują, że temat narzędzi cyfrowych jest obecny w wielu różnych aspektach działania programów stypendialnych. Jako zespół Fundacji Dobra Sieć dostrzegamy rosnącą liczbę dobrych praktyk i innowacji w tym obszarze. Transformacja cyfrowa to jednak złożony proces, który jest związany z kilkoma potencjalnymi wyzwaniem – to im właśnie poświęcamy następny podrozdział.

Wyzwania dotyczące wdrażania narzędzi cyfrowych

Podczas spotkania poświęconego narzędziom cyfrowym wykorzystywanym w programach stypendialno-rozwojowych wspominaliśmy również o pojawiających się barierach i możliwych problemach, które mogą wydłużyć lub uniemożliwić efektywny proces wdrożenia nowych rozwiązań. Wyzwania te są zapewne przyczyną, dla której mimo pandemii i stopniowej transformacji cyfrowej będącej udziałem licznych organizacji zdecydowana mniejszość branżowych programów stypendialnych w Polsce wykorzystuje cyfrowe narzędzia do rekrutacji¹⁰.

Najważniejsze wnioski na temat wyzwań wynikających z cyfryzacji instytucji prowadzących programy stypendialno-rozwojowe to:

1. Pandemia COVID-19 pokazała, że **nie każdą działalność można przenieść do sfery wirtualnej**, nawet za cenę zawieszenia działań (połowa organizacji pozarzą-

¹⁰ A. Belina, M. Stradomska-Kalinka, A. Weksej, „Diagnoza i analiza systemu stypendiów branżowych w Polsce. Raport przygotowany przez Fundację Dobra Sieć przy współpracy i na zlecenie Fundacji Inter Cars”, Warszawa 2022, s. 10–11.

dowych zawiesiła z tego powodu istotną część działań co najmniej na pół roku)¹¹. Wielu organizatorów i odbiorców programów docenia bezpośrednio spotkania i liczy na możliwość ich przeprowadzania w kolejnych miesiącach.

2. Transformacja cyfrowa bywa koniecznością, by nie zagać w morzu dokumentów. Warto taki proces rozpocząć odpowiednio wcześniej i wdrażać stopniowo, by nie zostać przytłoczonym konieczną liczbą zmian.

3. Wdrożenie nowego narzędzia cyfrowego (np. generatora wniosków stypendialnych) to dopiero początek drogi. Jedna z organizacji wspominała, że choć budowa szkieletu narzędzia zajęła trzy miesiące, to jej dopracowywanie i udoskonalanie było związane z latami pracy. Podczas decyzji o wdrożeniu nowego narzędzia cyfrowego nie należy zatem zapominać o konieczności wprowadzania zmian i poprawek – **aktualizacja nowych narzędzi i dopasowywanie ich do (nowych) potrzeb użytkowników to nieodłączna część transformacji cyfrowej.**

4. Z tego względu stosunkowo łatwo wpaść w pułapkę niedoszacowania zasobów (czasu, środków finansowych, kompetencji) przy wdrażaniu i administrowaniu nowych narzędzi cyfrowych. Brak analizy ryzyka i długofalowego planowania może stać się przyczyną problemów technicznych, finansowych czy organizacyjnych.

5. Wyzwaniem bywa **zapewnienie ciągłego wsparcia technicznego i informacyjnego w obsłudze** oraz aktualizacji (zwłaszcza zaawansowanych i dedykowanych) narzędzi oraz platform cyfrowych.

6. Problemem bywa **znalezienie lub stworzenie narzędzia idealnego**, zwłaszcza w programach, których odbiorcami jest zróżnicowana grupa osób lub kilka grup docelowych (np. w różnym wieku). W przypadku dużych programów wyzwaniem (głównie czasowych i organizacyjnym) jest także **zaproszenie i stworzenie kont dla wszystkich odbiorców.**

Wierzimy, że znajomość powyższych wyzwań oraz odpowiednie przygotowanie (m.in. analiza potrzeb, analiza ryzyka, poznanie dobrych praktyk) do wdrożenia narzędzi cyfrowych przysłuży się do dalszej transformacji cyfrowej wśród organizacji realizujących programy stypendialne. Z roku na rok rośnie liczba nowych, skutecznych rozwiązań, które wspierają codzienną pracę organizacji, a także umożliwiają łatwiejszą komunikację z odbiorcami. Serdecznie zachęcamy zatem do korzystania z tak ważnych doświadczeń i możliwości wymiany wiedzy między instytucjami, którą wspieramy jako Fundacja Dobra Sieć.

¹¹ B. Charycka, M. Gumkowska, J. Bednarek, „Kondycja organizacji pozarządowych Trendy 2002–2022”, Warszawa 2022, s. 52–53.

Wypowiedzi organizatorów

W tej części ponownie przedstawiamy słowa przedstawicieli organizacji przyznających stypendia – tym razem osoby reprezentujące różnorodne instytucje podzieliły się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi wdrażania narzędzi cyfrowych do programów stypendialno-rozwojowych. Zachęcamy do wnikliwej lektury o unikatowych doświadczeniach trzech organizacji przyznających stypendia.

Program Stypendiów Pomostowych

O programie

Program Stypendiów Pomostowych to ogólnopolski, rozbudowany program stypendialny dla studentów na pierwszym roku i dalszych latach studiów. Od 21 lat przyspiesza rozwój i samodzielność młodych ludzi z małych miejscowości, przez co wzmacnia ich wiarę we własne możliwości. Oferuje kompleksowe wsparcie podczas edukacji akademickiej przez fundowanie stypendiów oraz przez wspomaganie rozwoju naukowego i kompetencji miękkich – warsztaty, szkolenia i konferencje. W ostatniej edycji programu przyznano około 800 różnego rodzaju stypendiów, w tym 450 dla studentów pierwszego roku.

**KATARZYNA CIACH, SPECJALISTA DS. PROGRAMÓW STYPENDIALNYCH,
FUNDACJA EDUKACYJNA PRZEDSIĘBIORCZOŚCI**

*Jakich narzędzi cyfrowych używacie w swoim programie stypendialnym?
W jakich celach je wykorzystujecie?*

Podstawowymi narzędziami cyfrowymi wykorzystywanymi w realizacji Programu Stypendiów Pomostowych (PSP) są:

- opracowana na zamówienie aplikacja online do obsługi systemu stypendialnego PSP,
- opracowana na zamówienie platforma – ekampus.pl,
- narzędzia komunikacji ze studentami.

Opracowana na zamówienie aplikacja do obsługi systemu stypendialnego PSP to platforma mająca na celu **ułatwienie pracy koordynatorom poszczególnych programów stypendialnych w procesie rekrutacji i realizacji programu**, tj.: zbieranie wniosków aplikacyjnych od kandydatów do stypendium, weryfikację formalną i merytoryczną wniosków, obsługę wypłat stypendiów, rozliczenie studentów ze zobowiązań, zbieranie wymaganych dokumentów, przekazywanie studentom formularzy PIT, generowanie statystyk, wyszukiwanie, filtrowanie i eksportowanie wybranych danych według różnego rodzaju kryteriów, rozliczenie wypłat na koniec edycji programu. Aplikacja jest również przeznaczona dla organizacji współpracujących z PSP, głównie by zbierać i rejestrować deklaracje dotyczące liczby potencjalnych kandydatów do stypendium.

Ekampus.pl to platforma stanowiąca **wsparcie dla projektów rozwojowych, przeznaczona dla całej społeczności** FEP (PSP i programu Projektor). Na platformę składają się:

- **Workplace** – platforma społecznościowa i centrum komunikacyjne dla stypendystów PSP oraz wolontariuszy Projektora. Można tam poznać stypendystów i wolontariuszy z całej Polski, wymieniać się doświadczeniami, dowiedzieć się o ważnych wydarzeniach i możliwościach, które oferuje fundacja, uczestniczyć w spotkaniach z ciekawymi ludźmi.
- **Kursy** – intuicyjna e-learningowa platforma szkoleniowa pozwalająca zdobyć wiedzę i nowe kompetencje. Kursy dotyczą przede wszystkim przygotowania studentów do wejścia na rynek pracy i kompetencji miękkich.

Narzędzia komunikacji ze studentami – MS Teams, Zoom, GetResponse, Click-Meeting – wykorzystywane głównie **w trakcie webinarów, szkoleń czy konferencji**. Do komunikacji ze studentami są również wykorzystywane **narzędzia komunikacji masowej, takie jak SerwerSMS czy FreshMail**, które pozwalają na bezproblemowe przekazanie istotnych informacji naszym beneficjentom (zmniejszają ryzyko spamu).

Wykorzystanie narzędzi cyfrowych w większym stopniu wymusiła pandemia COVID-19. Dwa lata temu zrezygnowano ze spotkań i szkoleń stacjonarnych na rzecz spotkań online, podczas których wykorzystuje się różnego rodzaju komunikatory. Zwiększono również wykorzystanie innych kanałów komunikacyjnych, jak Facebook czy LinkedIn.

Jak wygląda(ł) proces wdrażania narzędzi cyfrowych w waszej organizacji?

Proces wdrażania narzędzi cyfrowych ewoluował w ciągu 21 lat działania PSP. Na początku była to prosta baza danych, do której dane były wprowadzane ręcznie przez koordynatorów poszczególnych programów. Obecnie w pracy wspomaga nas platforma online do obsługi procesu stypendialnego. **Wdrożenie platformy odbyło się w dwóch etapach**. W pierwszym etapie **opracowano model architektury narzędzia** do zarządzania programem stypendialnym, opartego na otwartym oprogramowaniu. W drugim etapie **opracowano technicznie i wdrożono narzędzie** na podstawie modelu wcześniej wypracowanego w pierwszej fazie. Drugi etap został podzielony na **cztery fazy**, obejmujące: **zaprojektowanie, budowę, wdrożenie oraz wsparcie techniczne systemu wraz z migracją danych** z obecnych systemów. W efekcie powstał nowoczesny, spełniający warunki bezpieczeństwa system informatyczny do zarządzania Programem Stypendiów Pomostowych. System jest obecnie **cały czas aktualizowany o nowe funkcjonalności**, których tworzenie wymusza rozwój Programu Stypendiów Pomostowych.

Jakie narzędzia cyfrowe dają korzyści, a jakie przynoszą wyzwania w codziennej pracy?

Dużym ułatwieniem w codziennej pracy jest platforma do obsługi procesu stypendialnego. Pozwala na **zaoszczędzenie czasu** podczas procesu rekrutacji czy obsługi stypendystów. **Wyszukiwanie** i generowanie potrzebnych **informacji stało się łatwiejsze i szybsze**. Niestety, budowa systemu informatycznego do zarządzania PSP oraz rozbudowa o nowe funkcjonalności jest **kosztochłonna i wymaga zaangażowania instytucji zewnętrznej**, która zapewnia utrzymanie i serwis platformy.

Sporym wyzwaniem w ostatnich dwóch latach było przeniesienie naszej oferty dla stypendystów (spotkań regionalnych, konferencji, itp.) do sieci. **Mnogość aplikacji komunikacyjnych była wyzwaniem**, ponieważ używaliśmy różnych narzędzi do różnych aktywności, oznaczało to bardzo intensywną pracę w krótkim czasie, prowadzącą się do poznania funkcjonalności określonego narzędzia.

Program stypendialny Młodzi w Łodzi

O programie

Program stypendialny Młodzi w Łodzi to prowadzony przez Urząd Miasta Łodzi program skierowany do studentów łódzkich uczelni, w którym pracodawcy/firmy z Łodzi i regionu finansują stypendia, opłaty za akademiki bądź kursy językowe lub inne kursy podnoszące kwalifikacje. Dzięki udziałowi w programie stypendyści zyskują nie tylko wymierne wsparcie pieniężne, lecz także nawiązują bezcenne relacje na lokalnym rynku pracy. Dotychczas odbyło się 15 edycji programu stypendialnego, a jego beneficjentami zostało prawie 900 studentów.

**JUSTYNA KOWALSKA-GRZEGORY, GŁÓWNY SPECJALISTA W URZĘDZIE MIASTA ŁODZI,
KOORDYNATOR PROGRAMU STYPENDIALNEGO MŁODZI W ŁODZI**

Jakich narzędzi cyfrowych używacie w waszym programie stypendialnym? W jakich celach je wykorzystujecie?

W programie stypendialnym Młodzi w Łodzi mamy właściwie tyle odrębnych programów stypendialnych, ilu jest w danym roku fundatorów, ponieważ każdy z nich określa odrębne zasady i warunki aplikowania o swoje stypendium oraz kryteria oceny aplikacji. Żeby móc łatwo i elastycznie skoordynować proces rekrutacji studentów oraz oceny zgłoszonych aplikacji, został przygotowany **system pozwalający na tworzenie dowolnych formularzy, które możemy dostosowywać do potrzeb poszczególnych fundatorów**. Zarówno rekrutacja, jak i ocena aplikacji złożonych do programu stypendialnego odbywają się wyłącznie elektronicznie, za pośrednictwem strony mlodziwlodzi.pl. Również większość działań promujących program stypendialny jest realizowana w środowisku cyfrowym, za pośrednictwem social mediów oraz innych elektronicznych kanałów komunikacji.

Jak wygląda(ł) proces wdrażania narzędzi cyfrowych w waszej organizacji?

Zważywszy na grupę docelową programu stypendialnego Młodzi w Łodzi, a więc studentów, od początku staraliśmy się korzystać głównie z narzędzi cyfrowych, szczególnie tych dostępnych nieodpłatnie. System strony mlodziwlodzi.pl jest oparty na **oprogramowaniu typu open source, które jest bardziej elastyczne niż oprogramowanie dedykowane, a jednocześnie na tyle łatwe w obsłudze**, że pozwala nam, zwykłym urzędnikom bez przygotowania programistycznego, na samodzielną obsługę prawie wszystkich procesów.

Jakie narzędzia cyfrowe dają korzyści, a jakie przynoszą wyzwania w codziennej pracy?

Korzystanie z narzędzi cyfrowych to przede wszystkim korzyści. **Szybkość komunikacji oraz łatwość i elastyczność działania**, bardzo pomagają przy współpracy z fundatorami oraz dotarciu do naszej grupy docelowej. **Pewnym wyzwaniem**, ale do pokonania jest **bariera technologiczna**, po prostu trzeba pewne procedury opinać, by potem móc z nich sprawnie korzystać.

Program Zdolni

O programie

Program Zdolni jest adresowany do licealistów i uczniów ostatnich klas szkół podstawowych z całej Polski (około 550 rocznie). Zadaniem programu jest wspieranie w rozwoju osób o wybitnych uzdolnieniach poznawczych i artystycznych. Wsparcie ma charakter merytoryczny. Co roku stypendyści programu mają możliwość nieodpłatnego udziału w specjalistycznych warsztatach, stażach badawczych i wielodyscyplinarnych obozach naukowo-artystycznych, a także osobistego kontaktu z wybitnymi naukowcami i artystami. Wszyscy prowadzący zajęcia w ramach programu – około 300 osób rocznie – to wolontariusze.

**MARIA MACH, DYREKTOR BIURA FUNDUSZU, PREZES ZARZĄDU,
KRAJOWY FUNDUSZ NA RZECZ DZIECI**

Jakich narzędzi cyfrowych używacie w waszym programie stypendialnym? W jakich celach je wykorzystujecie?

Podstawowym narzędziem cyfrowym wykorzystywanym do kontaktów ze stypendystami oraz prowadzącymi zajęcia wolontariuszami jest **rodzaj internetowej platformy CRM, nazywanej bazą**. Baza została specjalnie zaprojektowana przez absolwentów programu w środowisku Django.

Baza służy dwóm podstawowym celom:

- 1. Umożliwia rekrutację do programu** – przez internetowy formularz zgłoszeniowy, założenie konta z podstawowymi danymi oraz umieszczenie dokumentów wymaganych w procesie kwalifikacji. Jednocześnie jest do doskonałe narzędzie

do oceny zarejestrowanych zgłoszeń przez specjalistów z poszczególnych dziedzin i wyłonienia osób, które w danym roku chcemy zaprosić do programu. Recenzenci mogą zapoznać się z treścią wniosków, a następnie zamieścić w bazie komentarz do zgłoszenia wraz z sugerowaną decyzją. Te opinie są następnie podstawą do rozmów w ramach zespołów specjalistycznych, których posiedzenia również odbywają się zdalnie.

2. Zapewnia bieżący kontakt ze stypendystami – mogą oni wybrać zajęcia z listy zaproponowanych na dany rok, uzyskać informację o zakwalifikowaniu lub nie na wybrane zajęcia. Kwalifikacja również odbywa się przy użyciu tego narzędzia. W bazie są zamieszczane opisy warsztatów i obozów, zadania kwalifikacyjne, materiały pomocnicze do zajęć i niezbędne dokumenty. Na swoim koncie stypendyści zamieszczają rozwiązania zadań, a także sprawozdania z poszczególnych zajęć oraz sprawozdania całoroczne. Dokumenty te są dostępne dla opiniujących i tutorów.

Jak wygląda(ł) proces wdrażania narzędzi cyfrowych w waszej organizacji?

Program Zdolni jest realizowany od 1983 roku. Warunki, w jakich działamy, zmieniały się w ciągu tych lat wielokrotnie, co szczególnie dotyczy zmian technologicznych. Mamy więc za sobą okres działania wyłącznie w oparciu o papierową dokumentację, następnie pierwsze narzędzia komputerowe i prymitywne wersje baz danych. Przez długi czas do gromadzenia i przetwarzania informacji o stypendystach używaliśmy narzędzia MS Access. W 2010 roku podjęliśmy decyzję o przeniesieniu komunikacji ze stypendystami i współpracownikami do internetu. Obecna baza powstała jako wolontariacki projekt grupy absolwentów – informatyków – i jest przez nich do dziś serwisowana. **Decyzję o zbudowaniu od podstaw narzędzia internetowego dostosowanego do specyfiki naszych działań uważamy z perspektywy czasu za bardzo dobrą.** Bieżąca obsługa bazy oraz korzystanie z niej przez stypendystów i wolontariuszy nie nastęrczają większych problemów. **Zastosowane rozwiązania są wygodne i intuicyjne.**

Jakie narzędzia cyfrowe dają korzyści, a jakie przynoszą wyzwania w codziennej pracy?

Ogromną korzyścią z posiadania cyfrowego narzędzia do obsługi programu jest **oszczędność czasu** – dane są wprowadzane bezpośrednio przez użytkowników, bez pomocy biura, nie musimy korzystać z czasochłonnej i kosztownej korespondencji pocztowej. Drugą znaczącą korzyścią – która uwidoczniła się zwłaszcza w czasie pandemii – jest **możliwość pracy bez konieczności fizycznej obecności w jednym miejscu.** Ma to szczególne znaczenie przy kwalifikacji do programu, w którą zaangażowanych jest około 200 wolontariuszy, w tym wielu z zagranicy. **Stosowanie narzędzi internetowych jest też bardziej naturalne dla naszych młodych stypendystów i dzięki temu nasz bieżący kontakt z nimi jest płynniejszy i szybszy.**

Wyzwaniem są przede wszystkim **problemy techniczne – baza wymaga bieżącego serwisowania i modernizacji, co generuje koszty**, bo nie zawsze możemy liczyć na pomoc wolontariuszy. Kolejnym wyzwaniem są **kwestie związane z bezpieczeństwem i ochroną danych osobowych**, co jest szczególnie ważne w przypadku bazy, w której są przechowywane dane (w tym dane wrażliwe) około 13 tysięcy osób, także niepełnoletnich.

Wsparcie psychologiczne i mentoring

Ostatnia część poradnika dotyczy wsparcia psychologicznego i mentoringu skierowanego do młodzieży. Poruszamy w niej istotny temat zdrowia psychicznego i wszechstronnego rozwoju młodych osób, odbiorców programów stypendialnych.

Jakie są korzyści z wdrażania wsparcia psychologicznego lub mentoringu w tych programach? Jakie są zaś wyzwania/ryzyka? Jak zachęcać młodzież do wzięcia udziału w mentoringu lub skorzystania ze wsparcia psychologicznego?

Na te pytania staraliśmy się wspólnie odpowiedzieć na kolejnych stronach publikacji.

Porady i dobre praktyki

Ostatnie, trzecie spotkanie odbywające się w 2022 roku poświęciliśmy kwestii wsparcia psychologicznego młodzieży i mentoringowi ze szczególnym uwzględnieniem wpływu pandemii na zdrowie psychiczne młodych ludzi.

Formy wsparcia i budowania relacji w programach stypendialnych przyjmują różnorodne formy, m.in.:

- spotkań,
- wsparcia psychologa,
- mentoringu,
- tutoringów,
- coachingów,
- warsztatów,
- wyjazdów,
- webinarów.

Formy te są nadal w Polsce rzadkością. Z wielu przyczyn wiele organizacji nie decyduje się na poszerzenie stypendium finansowego o działania wzmacniające relacje i dobrostan odbiorców.

Niemniej jednak w przypadku trudności i konieczności poszukiwania profesjonalnej pomocy w Polsce istnieje kilka rzetelnych telefonów zaufania, które wspierają dzieci, młodzież, a także ich rodziców i nauczycieli. Są to m.in.:

- 800 12 12 12 – całodobowy Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka oraz czat internetowy,
- 116 111 – telefon zaufania dla dzieci i młodzieży Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę,
- 800 100 100 – telefon dla rodziców i nauczycieli w sprawie bezpieczeństwa dzieci FDDS.

Podczas spotkania „Stypendia przyszłości” 15 z 20 uczestników jednoznacznie potwierdziło, że dostrzegają potrzebę zapewnienia wsparcia psychologicznego stypendystom. Jednocześnie mniej niż połowa przedstawicieli uczestniczących instytucji zadeklarowała zapewnianie profesjonalnego wsparcia psychologicznego uczestnikom swoich programów.

Na trzecim spotkaniu w 2022 roku gościliśmy w roli prelegentek:

- **Małgorzatę Stradomską-Kalinę**, która opowiedziała o wsparciu psychologicznym udzielanym stypendystom w ramach Funduszu Natalii Partyki,
- **Annę Grunwald**, która podzieliła się informacjami na temat programów wzmacniających podopiecznych Fundacji Świętego Mikołaja.

Podsumowując najistotniejsze wnioski ze spotkania:

1. Nie mniej ważnym, a **nierzadko ważniejszym od wsparcia finansowego jest wsparcie rozwojowe i psychologiczne** stypendystów. Przyczynia się ono także do budowania bliższych, opartych na zaufaniu **relacji** wśród członków społeczności programu.

2. Nawet w przypadku braku możliwości (finansowych, organizacyjnych, merytorycznych) wdrożenia do programów warsztatów, spotkań z mentorami czy psychologami **warto wiedzieć i dzielić się w razie potrzeby z uczestnikami programów rzetelnymi, zweryfikowanymi źródłami wiedzy oraz kontaktami, do których mogą zwrócić się o pomoc czy wsparcie rozwojowe.**

3. Niezmiernie ważnym elementem współpracy z psychologami czy mentorami jest **dobrowolność** jej podjęcia. Ponadto w miarę możliwości **młodzież powinna móc wybrać odpowiednią, dogodną dla niej formę konsultacji** (np. spotkania online, konsultacje telefoniczne, spotkania bezpośrednie lub konsultacje w formie hybrydowej).

4. Wsparcie powinno odbyć się na podstawie analizy potrzeb. Na przykład sygnały o pogłębiającym się kryzysie psychicznym u uczniów nadeszły ze szkół

współpracujących z Fundacją Świętego Mikołaja w programie Stypendia św. Mikołaja. Koordynatorka podała konkretne dane (m.in. 90 proc. nauczycieli widzi u swoich uczniów syndromy uzależnienia od urządzeń cyfrowych, 78 proc. nauczycieli zauważa problemy z nawiązywaniem i budowaniem relacji wśród uczniów. Według tych samych nauczycieli aż 61 proc. uczniów przejawia symptomy depresji. Ponadto 60 proc. szkół współpracujących nie miało dostępu do wsparcia psychologa, pedagoga lub mogły go zatrudnić jedynie w wymiarze części etatu), które przyczyniły się do uruchomienia dodatkowych działań. Z kolei w Funduszu Natalii Partyki zdiagnozowano, że młodzi sportowcy mieli możliwość korzystania z pomocy trenerów w przypadku szkolenia sportowego, ale nie dostawali profesjonalnego wsparcia, jeśli chodzi o przestrzeganie zdrowej diety oraz budowanie siły mentalnej, motywacji i koncentracji. Wsparcie psychologiczne w świadomości wielu osób wiązało się ze stygmatyzacją czy z chorobami psychicznymi. Zaproponowane w następstwie analizy potrzeb warsztaty z psychologiem miały wpływ nie tylko na elementy związane z karierą sportową stypendystów, lecz także na aspekty związane z ich życiem prywatnym. Dziś świadomość dotycząca tematu wsparcia psychologicznego znacznie wzrosła. Dużą w tym zasługą m.in. tenisistki Igi Świątek, która wprost mówi o tym, jak wiele daje jej współpraca z psychologiem.

5. Dobrym narzędziem do pobudzania aktywności społecznej oraz rozwoju są szkolne kluby wolontariatu – pomagają one przekraczać bariery, a uczniowie otrzymują gratyfikację w postaci sukcesu, **mają poczucie sprawczości i przynależności**. Kluby służą również integracji dzieci, nauczycieli i dyrekcji, co bardzo **wzmacnia społeczność szkolną**. Na przykład Fundacja Świętego Mikołaja animuje szkolne kluby wolontariatu w ramach programu Granie w Pomaganie.

6. Warto wspierać nie tylko młode osoby, lecz także ich otoczenie – rodziców/opiekunów i nauczycieli. Z tymi dwiema grupami dzieci i młodzież spędzają najwięcej czasu. Najlepsze rezultaty często daje **wsparcie kompleksowe dzieci i dorosłych, tak by służyło każdemu**. Innymi słowy, ważne jest, by wspierać nie tylko dziecko, lecz także środowisko, które je otacza. Jeśli uczeń uczęszcza na terapię, ale na co dzień wraca do niewspierającego czy nawet toksycznego domu lub nieokazującego mu zrozumienia nauczyciela, terapia nie przyniesie tak dobrych skutków jak w momencie, gdy dziecko spotyka się ze świadomymi i uważnymi dorosłymi.

7. Wśród odbiorców programów stypendialnych istnieje duża świadomość problematyki dobrostanu psychicznego, a także duża motywacja i chęć zmiany. Część młodzieży nie tylko ma ochotę rozmawiać o trudnościach, lecz także zacząć realnie działać i wymyślać sposoby, żeby świat był lepszym miejscem.

8. W przypadku mentoringu istotna jest zarówno głęboka potrzeba odbiorców korzystania z tego procesu, jak i pewność siebie, określona postawa osoby, która się nim zajmuje. Programy mentoringowe powinny brać pod uwagę świadomą, uzasadnioną decyzję uczestników, a także doświadczenie i kompetencje men-

torów, by nadać temu procesowi głębszy sens, wzmacniając jego skuteczność. Efektami mentoringu (oprócz ukierunkowania ścieżki rozwoju) są nierzadko relacje – znajomości i przyjaźnie. Dla organizatorów programów ważną praktyką jest stałość kontaktu z fundatorami, pokazywanie im efektów wsparcia, sposobów, w jaki ich zasoby są wykorzystywane przez organizację. **Wielu fundatorów, darczyńców i sponsorów chętnie poznaje także młodzież uczestniczącą w programie stypendialno-rozwojowym.** Ponadto każdy **proces mentoringu powinien być profesjonalnie zaprojektowany, a na koniec – poddany ewaluacji.**

Uczestnicy spotkania podkreślali zatem konieczność pogłębionych rozmów ze specjalistami – konsultacje są niezbędne dla młodzieży wkraczającej w dorosłość i oderwanej od środowiska lokalnego w okresie nauki zdalnej.

Wyzwania dotyczące wsparcia psychologicznego i mentoringu

Pandemia niestety znacząco pogorszyła dobrostan psychologiczny młodzieży. Nasiliła objawy lęku i depresji u młodych osób. Wiele z nich potrzebuje pilnej pomocy psychologicznej. Jak czytamy w raporcie Rzecznika Praw Dziecka¹²:

- co siódme dziecko odczuwa niezadowolenie z życia w stopniu zagrażającym zdrowiu psychicznemu,
- gorsze samopoczucie mają starsze dziewczęta i młodzież z dużych miast,
- połowa młodych ludzi nie akceptuje samych siebie,
- niepokojący jest stan psychiczny młodych z rodzin o niższym statusie majątkowym.

Pilna potrzeba wsparcia psychologicznego młodzieży nie jest wyłącznie zjawiskiem krajowym. W badaniu opinii publicznej Flash Eurobarometer z maja 2022 roku wskazano, że dla 16 z 27 krajów członkowskich Unii Europejskiej najważniejszym działaniem zaplanowanym na Europejski Rok Młodzieży jest poprawa zdrowia psychicznego i fizycznego oraz dobrostanu wśród młodzieży¹³.

Kluczowe wnioski dotyczące wyzwań związanych ze wsparciem psychologicznym młodzieży to:

1. Silne poczucie (i twarde dowody) na to, że skala systemowego wsparcia psychologicznego dla młodzieży, w tym profilaktycznego, jest w Polsce zbyt mała. Choć część organizatorów programów stypendialnych oferuje stałe lub akcyjne wsparcie psychologów dla chętnych stypendystów, jest to kropla w morzu potrzeb. Nie należy jednak umniejszać jej wartości i wpływu, gdyż każde mądre, realne wsparcie młodych osób jest bezcenne.

¹² Biuro Rzecznika Praw Dziecka, „Raport Rzecznika Praw Dziecka. Ogólnopolskie badanie jakości życia dzieci i młodzieży w Polsce. Obszar nr 3: Samopoczucie psychiczne”, Warszawa 2021.

¹³ European Education and Culture Executive Agency, „The impact of the COVID-19 pandemic on the mental health of young people. Policy responses in European countries”, Luksemburg 2022.

2. W wielu miejscach – zarówno w małych miejscowościach, jak i dużych aglomeracjach miejskich – **brakuje specjalistów, do których osoby potrzebujące mogłyby się zwrócić.**

3. Pokolenie młodych ludzi jest bardzo świadome, wiele osób działa aktywnie na rzecz dobra wspólnego, interesuje się sprawami globalnymi. **Na ich dobrostan wpływa jednocześnie bardzo wiele czynników – zarówno te związane z najbliższym otoczeniem, jak i globalne: zmiana klimatu, pandemia, sytuacja gospodarczo-polityczna.**

4. Młodzież potrzebuje rozmów na ważne, często kontrowersyjne tematy (np. o seksualności i tożsamości płciowej), co szkoła nie zawsze umożliwia. W pandemii pojawiło się dużo problemów związanych z lękiem, zaburzeniami lękowymi, seksualnością młodych ludzi. Dla wielu specjalistów może to stanowić duże wyzwanie, by być przygotowanym na nowe zjawiska, nowe tematy i obszary poruszane w czasie pracy z młodzieżą.

Niezmiernie niepokojące statystyki oraz analizy potwierdzają, jak ważnym aspektem współpracy z młodymi ludźmi jest wspieranie ich, dawanie zrozumienia i wsłuchiwanie się w ich potrzeby. Mamy nadzieję, że dzięki zarówno pojedynczym, lokalnym inicjatywom, jak i systemowemu, publicznemu wsparciu dobrostan młodzieży oraz ich opiekunów, nauczycieli ulegnie poprawie.

Wypowiedzi organizatorów

Ponownie zapraszamy do lektury inspirujących wypowiedzi organizatorów, którzy w tej części dzielą się doświadczeniami z prowadzenia programów mentoringowych i wsparcia psychologicznego dla młodzieży. Mamy nadzieję, że w Polsce będzie przybywać mądrych inicjatyw tego typu, wzmacniających młode osoby.

Fundusz Natalii Partyki

O programie

W 2015 roku Natalia Partyka – utytułowana polska tenisistka stołowa – założyła fundusz, by wspierać młodych, zdolnych sportowców, którzy z powodu różnych przeciwności losu mają trudności z rozwojem kariery. Podstawą funduszu jest program stypendialny dla młodych ludzi, którzy osiągają wysokie wyniki w sporcie olimpijskim lub paraolimpijskim, są w trudnej sytuacji materialnej i/lub są osobami z niepełnosprawnościami. Komponenty programu stypendialnego Funduszu Natalii Partyki to przede wszystkim wsparcie finansowe (10 000 złotych wypłacane przez 10 miesięcy), a także warsztaty skierowane do stypendystów („Jak porażkę przekuć w sukces i budować motywację”, „Dobra koncentracja w sporcie”, „Techniki relaksacyjne TRE”, „Dietetyka sportowa”, „Budowanie marki sportowca”). Prócz tego fundusz oferuje przeznaczone dla stypendystów wsparcie ekspertów – psychologa sportu, dietetyka sportowego, eksperta od budowania wizerunku i komunikacji.

MAŁGORZATA STRADOMSKA-KALINKA,
KOORDYNATORKA FUNDUSZU NATALII PARTYKI, FUNDACJA DOBRA SIĘĆ

Jakie są korzyści z wdrażania wsparcia psychologicznego/mentoringu? Za co możemy je cenić my jako organizatorzy, a także – przede wszystkim – sami stypendyści? A jakie są wyzwania/ryzyka?

Specjalistyczne wsparcie psychologiczne dla sportowców to cały czas jeszcze w Polsce raczkująca dziedzina. Niewielu profesjonalnych zawodników włącza psychologa w skład zespołu wspierającego. Tym bardziej **młodzi sportowcy** będący na progu kariery zawodowej, tacy jak stypendyści Funduszu Natalii Partyki, **często nie mają możliwości skorzystania z pomocy takich ekspertów**. W Polsce nacisk w sporcie, zwłaszcza w małych, lokalnych klubach sportowych, wciąż jest kładziony na poprawę techniki i kondycji zawodników. Tymczasem **współpraca z psychologiem sportu prowadzi nie tylko do poprawy osiągnięć, lecz także ogólnego funkcjonowania osób uprawiających sport**. Potwierdzają to historie wyników stypendystów funduszu, którzy zdecydowali się skorzystać z propozycji wsparcia psychologa sportowego. Potwierdzają to też sami stypendyści, którzy przed rozpoczęciem takiej eksperckiej współpracy nie wiedzieli nawet, ile barier do pokonania w trakcie zawodów znajduje się w ich własnej głowie.

„W osiągnięciu założonych celów bardzo pomaga mi trener psychologii sportu – Damian. Razem analizujemy moje starty. Odwiedzał mnie też na zawodach”.

Stypendysta I edycji

„Rozmowy z psychologiem sportowym pozwoliły mi zredukować stres podczas treningów oraz zwiększyły moją pewność siebie”.

Stypendystka III edycji

Od czego zacząć? Jakie są pierwsze kroki we wdrażaniu wsparcia psychologicznego lub mentoringu dla stypendystów?

Rozpoczęcie współpracy z psychologiem, otwarcie się przed obcą osobą **może być dla młodych ludzi niełatwe i naznaczone wieloma obawami, wątpliwościami**. Dlatego też zespół Funduszu Natalii Partyki, uruchamiając program udzielania stypendystom takiego wsparcia, starał się w jak największym stopniu ułatwić to młodym sportowcom, **pozwolić im na oswojenie się z ekspertami**. Stało się to możliwe, po pierwsze, dzięki **zorganizowaniu psychologicznych warsztatów grupowych** dla wszystkich stypendystów danej edycji. Podczas warsztatów młodzi ludzie mieli możliwość poznania specjalistów. Po drugie, eksperci, zatrudnieni w ramach programu stypendialnego do konsultacji psychologicznych, byli niewiele starsi od podopiecznych programu i również uprawiali sport. A zatem dostrzegając liczne podobieństwa między sobą i specjalistą, stypendyści łatwiej otwierali się na kontakt z nim i ufali, że rzeczywiście będzie on w stanie zrozumieć to, z czym borykają się każdego dnia podczas treningów i startów w zawodach.

Jak zachęcać młodzież do wzięcia udziału w mentoringu lub skorzystania ze wsparcia psychologicznego?

Stypendyści funduszu mieli **wolność podjęcia decyzji, czy chcą skorzystać ze wsparcia psychologa sportu**, czy też nie, oraz **możliwość wyboru formy współpracy (online, telefoniczna, spotkania bezpośrednio lub hybrydowa) i jej intensywności**. Kluczowe w sukcesie tych relacji okazały się wspomniane wyżej warsztaty, podczas których stypendyści nabierali przekonania co do korzyści ze stałego kontaktu z psychologiem sportowym i z analizy uwarunkowań, barier, a także poznania różnorodnych technik ich pokonywania.

Fundacja Świętego Mikołaja

O programie

Fundacja Świętego Mikołaja od 12 lat prowadzi Stypendia św. Mikołaja – program, dzięki któremu zdolni, utalentowani i zaangażowani społecznie uczniowie z niezamożnych rodzin mogą pielęgnować swoje pasje i rozwijać skrzydła. Fundacja współpracuje z ponad 300 szkołami w całej Polsce, zwłaszcza w małych miejscowościach. W roku szkolnym 2021/2022 Stypendium św. Mikołaja otrzymało 280 uczniów.

**ANNA GRUNWALD,
KOORDYNATOR PROGRAMU STYPENDIA ŚW. MIKOŁAJA ORAZ PROGRAMU
POMOCY EDUKACYJNEJ DLA DZIECI Z UKRAINY – PRZYSTAŃ ŚW. MIKOŁAJA,
FUNDACJA ŚWIĘTEGO MIKOŁAJA**

Jak zachęcać młodzież do wzięcia udziału w mentoringu lub skorzystania ze wsparcia psychologicznego?

Od siedmiu lat Fundacja Świętego Mikołaja prowadzi **Akademię Liderów – program mentoringowy skierowany do zaangażowanej społecznie młodzieży licealnej, która chce aktywnie zmieniać świat wokół siebie na lepszy**. Młodzież zgłasza w procesie rekrutacyjnym pomysł na projekt społeczny w swojej najbliższej okolicy. Uczestnicy jadą na 10-dniowe **pogłębione szkolenie, na którym nabywają praktycznych umiejętności prowadzenia projektu i zarządzania zespołem wolontariuszy**. Warsztaty są prowadzone przez doświadczonych trenerów i tutorów, którzy **w małych grupach** szkolą uczestników, jak stawiać realne do osiągnięcia cele, pozyskiwać fundusze na ich realizację, skutecznie negocjować, budować partnerstwa. Oprócz tego przekazują im tajniki wystąpień publicznych i ewaluowania swoich działań. Specyfiką Akademii Liderów Fundacji Świętego Mikołaja jest **bliska relacja między mentorami i uczestnikami**, która rodzi się podczas intensywnej pracy na Szkole Letniej, a która następnie jest podtrzymywana na etapie realizowania projektu, kiedy mentorzy pozostają dostępni dla uczestników Akademii, wspierając ich w trudnościach i stale konsultując projekt na etapie realizacji, jeśli zachodzi taka potrzeba.

Ponadto Fundacja Świętego Mikołaja współpracuje w programie Stypendia św. Mikołaja ze szkołami w całej Polsce. W roku szkolnym 2021/2022 przeprowadzono dla 30 szkół **Granie w Pomaganie – program przeznaczony dla szkolnych klubów wolontariatu**. Dzięki atrakcyjnie przygotowanym materiałom młodzi wolontariusze pod okiem koordynatorów byli prowadzeni krok po kroku przez kolejne etapy przygotowania, przeprowadzenia i ewaluacji projektu społecznego i charytatywnego w szkole.

Jakie są korzyści z wdrażania wsparcia psychologicznego/mentoringu? Za co możemy je cenić my jako organizatorzy, a także – przede wszystkim – sami stypendyści? A jakie są wyzwania/ryzyka?

W marcu 2022 roku Fundacja Świętego Mikołaja uruchomiła **program pomocy psychologicznej**. Szkoły należące do programu Stypendia Św. Mikołaja przeprowadziły dzięki niemu **wiele różnorodnych działań terapeutycznych i profilaktycznych dla swoich uczniów**. Łącznie działaniami terapeutycznymi i profilaktycznymi objęto do tej pory 9200 dzieci i młodzieży. Fundacja umożliwiła psychologom i pedagogom szkolnym uczestniczenie w dwóch cyklach zamkniętej grupy wsparcia, w której mieli możliwość superwizować swoją pracę pod okiem doświadczonych terapeutów. Beneficjentami grupy wsparcia dla nauczycieli są także dzieci, bo **wsparty nauczyciel to wsparty uczeń**. Fundacja Świętego Mikołaja także wspomogła finansowo indywidualne terapie ponad 40 uczniów w polskich szkołach.

Opinie uczestników Akademii Liderów dowodzą, że udział w programie często bywa dla nich przełomowym doświadczeniem. Do Akademii trafiają nie tylko debiutanci, lecz także osoby, które mają już na koncie przeprowadzone z sukcesem projekty społeczne. Zarówno jedni, jak i drudzy znajdują dla siebie wiele korzyści z udziału w programie i czują **wzmocnienie kompetencji osobistych**. *„Na początku nie byłam chętna do przyjazdu tutaj i uważałam, że niczego mi to do życia i projektu nie wniesie. Jednak po tych 10 dniach moje myślenie o Szkole Letniej Akademii Liderów zmieniło się o 180 stopni. Cieszę się, że tu byłam, nauczyłam się wiele, dowartościowałam i świetnie się bawiłam. Dziękuję!”* – to jedna z opinii. *„Uważam, że Akademia jest naprawdę ogromną wartością i jak największa liczba młodych działaczy społecznych powinna mieć szansę tego doświadczyć”. „Akademia dała mi wiarę w siebie, swoje możliwości, zainspirowała mnie do rozwoju moich pasji i poszukaniu nowych”*.

Każdy uczestnik Akademii Liderów ma **możliwość wykonania testu osobowości DISC i omówienia wyników z tutorem**. To często pierwsza okazja dla młodych ludzi do przyjrzenia się swoim stylom działania, motywacji i komunikacji. Uczestnicy podkreślają, że udział w Akademii Liderów – zarówno warsztaty, wykłady w Szkole Letniej, jak i potem etap realizacji projektów społecznych – **zwiększają ich samoświadomość i podnoszą samoocenę**.

Z kolei Granie w Pomaganie było okazją do wzmacniania wielu kompetencji społecznych u uczestników. Młodzi wolontariusze mieli okazję się lepiej poznać, od-

kryć swoje mocne strony, a także w bezpiecznych warunkach doświadczyć porażek i trudności. Zespołowe działanie dało możliwość przeżywania sukcesów i poczucia sprawstwa. W wielu szkołach Granie w Pomaganiu odegrało silną rolę we wspieraniu więzi między uczniami, nauczycielami i dyrekcją. Aktywność koła wolontariatu zachęciła do działania większą grupę uczniów, która włączała się na kolejnych etapach prowadzenia projektu charytatywnego. *„Ta akcja była szansą na poznanie nie tylko nowych znajomych, lecz także samych siebie. Prawdę mówiąc, wszystkie nowe wyzwania, które postawił przed nami projekt, zmuszały nas do wyjścia ze strefy komfortu. Dzięki temu dały szansę do rozwoju pod każdym względem”* – tak podsumował udział w Graniu w Pomaganiu jeden z uczestników.

„Wolontariat jest świetnym doświadczeniem, dzięki niemu uczniowie mogą zobaczyć, że nie wszystkim dzieje się dobrze, że są osoby, które potrzebują pomocy. Dostrzeżenie, że są wśród nas różni ludzie, którzy mają różne problemy, jest dla uczniów bardzo rozwijające. Rodzice często chcą dzieci chronić i nie pokazują im tej trudniejszej części życia. Wolontariat uczy empatii, współpracy, a także pokazuje, że warto doceniać to, co życie dobrego nam przynosi” – stwierdził pan Łukasz, koordynator szkolnego koła wolontariatu ze szkoły podstawowej w Trzemesznie.

Wolontariat zacieśnia więzi między uczniami, co obniża napięcia i przeciwdziała agresji. Stanowi też narzędzie profilaktyki jako inspirujący i ciekawy sposób na spędzenie wolnego czasu w grupie.

Dobra atmosfera w szkole to w badaniach ważny czynnik chroniący przed ryzykiem uzależnień. *„Czynniki chroniące związane ze szkołą, dotyczące panujących w szkole relacji, szkolnej atmosfery (...) stanowią ważne uzupełnienie całego układu czynników chroniących nastolatka przed zagrożeniami”¹⁴. Dobrze działający szkolny klub wolontariatu można zatem traktować jako jedno z narzędzi profilaktyki problemów związanych z uzależnieniami i ogólnie kryzysem psychicznym wśród dzieci i młodzieży w polskich szkołach.*

Program stypendialno-rozwojowy Klasa

ROKSANA WŁODARSKA,
MŁODSZA SPECJALISTKA DS. PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH, FUNDACJA BNP PARIBAS
PATRYCJA PIETRASZEK,
ASYSTENTKA DS. PROJEKTÓW SPOŁECZNYCH, FUNDACJA BNP PARIBAS

Jakie są korzyści z wdrażania wsparcia psychologicznego/mentoringu? Za co możemy je cenić my jako organizatorzy, a także – przede wszystkim – sami stypendyści? A jakie są wyzwania/ryzyka?

Dzięki wdrożeniu wsparcia psychologicznego i mentoringu **możemy lepiej poznać naszych stypendystów oraz ich potrzeby i wyzwania, zrozumieć lepiej**

¹⁴ S. Grzelak (red.), „Vademecum skutecznej profilaktyki problemów młodzieży. Przewodnik dla samorządowców i praktyków oparty na wynikach badań naukowych”, Warszawa 2015, s. 96.

ich motywacje i wyzwania, a tym samym zaoferować jeszcze lepszy i bardziej kompleksowy program.

Stypendyści mierzą się z różnymi trudnościami, ale wiele doświadczeń jest dla nich wspólnych, jak np. wyprowadzka z rodzinnej miejscowości, wcześniejsze usamodzielnienie się i związane z tym obawy. Program wsparcia, np. w formie warsztatów grupowych, pomaga im dostrzec, że ich koledzy i koleżanki przeżywają to samo. To dodaje siły, zmniejsza samotność oraz pozwala **lepiej się zrozumieć, wspierać i nawiązać głębsze relacje**. Budują w ten sposób siatkę wsparcia oraz oswiają z nową sytuacją.

Jeśli chodzi o mentoring, staramy się łączyć naszych stypendystów i absolwentów, by osobiście poznali osoby, które były w dokładnie tym samym miejscu i świetnie sobie poradziły. To **dodaje wiary w siebie i pomaga dalej się rozwijać**.

Wyzwaniem jest ogólnie słabsza kondycja psychiczna młodzieży oraz zbyt małe wsparcie systemowe w tej kwestii. Współpracujemy ze szkołami partnerskimi programu i z opiekunami stypendystów, by wzmacniać stypendystów i działać profilaktycznie, ale w trudniejszych przypadkach, np. gdy niezbędna jest długoterminowa psychoterapia czy farmakoterapia, nasze wsparcie może być niewystarczające.

Od czego zacząć? Jakie są pierwsze kroki we wdrażaniu wsparcia psychologicznego lub mentoringu dla stypendystów?

Przed wdrożeniem jakichkolwiek działań długoterminowych warto na początku **z badać potrzeby stypendystów**. Wysłuchać ich głosów, opinii, przemyśleń. Należy jednocześnie pamiętać, że to młodzi ludzie, którzy nie muszą wiedzieć, czego dokładnie potrzebują, dlatego naszą rolą – dorosłych – jest usłyszeć, z czym obecnie się mierzą, oraz zastanowić się, jaka forma wsparcia byłaby dla nich najskuteczniejsza.

Przed warsztatami psychologicznymi, przygotowywanymi we współpracy z psychologami i terapeutami z Fundacji Unicorn, **rozesłaliśmy anonimowe ankiety** do stypendystów programu i na ich podstawie stworzyliśmy scenariusze zajęć i ich zakres tematyczny. Naturalnie okazało się, że młodszy stypendyści zmagają się z innymi trudnościami niż starsi, a tematy różniły się także w poszczególnych miastach. Finalnie udało się **dopasować tematykę zajęć do potrzeb** tych grup: od radzenia sobie ze stresem i z presją, przez asertywność i relacje z rówieśnikami, po znalezienie własnej drogi naukowej i zawodowej.

Jak zachęcać młodzież do wzięcia udziału w mentoringu lub skorzystania ze wsparcia psychologicznego?

Ważna jest forma komunikacji – proponowanie, nie narzucanie. Prezentowanie korzyści, tego, co stypendyści mogą zyskać dzięki uczestnictwu w tego typu zajęciach. Ważne też, by **oferować różne rodzaje wsparcia** – dla jednych idealną formą będzie warsztat, praca w grupie czy zajęcia psychodramy, a dla innych konsultacje indywidualne z psychologiem czy mentoring z ekspertem banku. Warto pytać oraz pokazywać i angażować w różne formy rozwojowe.

Ponadto **nie zniechęcać się**. Jeśli w pierwszych zajęciach weźmie udział tylko kilkoro stypendystów, nie oznacza, że taka pomoc nie jest potrzebna i w kolejnych nie zgłosi się kilkudziesięciu. **Młodzież musi się oswoić, spróbować**, a często dojrzeć do danej formy pomocy.

Stypendium im. Stanisława Wyspiańskiego

ARKADIUSZ KLEJ, CZŁONEK ZARZĄDU STOWARZYSZENIA IM. STANISŁAWA WYSPIAŃSKIEGO W LATACH 2020–2022

Jakie są korzyści z wdrażania mentoringu? Za co możemy je cenić my jako organizatorzy, a także – przede wszystkim – sami stypendyści? A jakie są wyzwania/ryzyka?

Celem Stowarzyszenia im. Stanisława Wyspiańskiego (SSW) jest wspieranie młodych liderów. Staramy się przekazywać im wiedzę psychologiczną i managerską, tak by realizowali sprawniej swoje działania. **Kluczowa jest informacja zwrotna**. Rzadko kiedy możemy opowieścią zapobiec popełnianiu błędów. Jednak **dzięki dobrej rozmowie możemy z każdej życiowej lekcji wyciągnąć o wiele więcej wniosków**. SSW działa na bardzo małą skalę – wspieramy 10 osób rocznie. Dlatego **dokładamy starań, by wsparcie było kompleksowe** i przybierało formy niespotykane na skalę międzynarodową. Przykładowo – pracując z finalistką ostatniej edycji, która jednocześnie rozwija swój start-up oraz zajmuje się działalnością na rzecz klimatu, zidentyfikowaliśmy, że warto byłoby stworzyć dla niej warunki do szybkiego zbudowania kompetencji dydaktycznych wobec różnych interesariuszy. Dlatego zorganizowaliśmy dla niej sztytę na miarę program polegający na wsparciu jej w stworzeniu własnych zajęć typu masterclass. Wyprodukowaliśmy serię 20 działań w pięciu miastach, dając jej okazję do szkolenia urzędników, występu razem z grupą improwizacyjną, prowadzenia zajęć w liceach i na Uniwersytecie Jagiellońskim oraz szkoleń dla zarządów firm. Zaprośiliśmy ją na scenę Akademii Sztuk Teatralnych, by pod okiem młodych aktorów szlifowała swój warsztat komunikacyjny. Dodatkowo na podstawie jej koncepcji zespół SSW stworzył instalację artystyczną, która została zaprezentowana w Małopolskim Ogrodzie Sztuki w Krakowie. To było kilkadziesiąt godzin pracy w przeciągu pół roku nad jedną laureatką stypendium. To bardzo ryzykowne. Większość organizacji nie ma kompetencji do zaproponowania swoim finalistom czegoś takiego. Nasi kontrybutorzy (mecenasi) doceniają, że jesteśmy w stanie prowadzić tak **niestandardowe działania**.

Od czego zacząć? Jakie są pierwsze kroki we wdrażaniu mentoringu dla stypendystów?

Od **upewnienia się, że stać nas i nasz zespół ma kompetencje**. Czasem trzeba mieć pokorę, szczególnie jeśli chodzi o mentoring. Ważne jest **odpowiednie wprowadzenie mentorów w rolę, dbanie o transparentność procesu i zasad**. Brak świadomości aktualnych trendów może sprawiać, że mentorowanie będzie bardzo lokalne, ograniczone.

Opinie o cyklu

Z ogromną przyjemnością i wdzięcznością przedstawiamy kilka opinii na temat dotychczasowego cyklu spotkań.

Cieszymy się, że możemy tworzyć przestrzeń do wymiany myśli i doświadczeń, która inspiruje przedstawicieli różnorodnych podmiotów. Dziękujemy!

Cykl „Stypendia przyszłości” to bardzo inspirujące i potrzebne spotkania. To bezpieczna przestrzeń do wymiany myśli i podnoszenia bardzo wąskich i specjalistycznych, a nierzadko też trudnych tematów. Daje energię do działania oraz inspiruje do dzielenia się i czerpania z dobrych praktyk innych osób. To także rozmowa praktyków z praktykami, co jest niezwykle wartościowe. Dziękujemy za możliwość uczestnictwa w tych spotkaniach i niecierpliwie czekamy na kolejne!

Roksana Włodarska, młodsza specjalistka ds. projektów społecznych,
Fundacja BNP Paribas

Patrycja Pietraszek, asystentka ds. projektów społecznych,
Fundacja BNP Paribas

Z przyjemnością uczestniczyłem w spotkaniach „Stypendia przyszłości”. Wymiana poglądów oraz zapoznanie się doświadczeniami innych organizatorów programów stypendialnych zawsze są cenne. Można podzielić się własnymi pomysłami, a także skorzystać z uwag i doświadczeń uczestników, a nawet zainspirować się do dalszego działania.

Mariusz Masiarek, prezes Towarzystwa Pomocy Dzieciom i Młodzieży
z Cukrzycą MOJACUKRZYCA.PL

Uczestniczyłam tylko w jednym spotkaniu, dotyczącym właśnie narzędzi cyfrowych, i na pewno dużą wartością było dla mnie posłuchanie, jak to robią inni, ponieważ na co dzień mam bardzo mało czasu, by móc się zapoznać z doświadczeniami innych.

Justyna Kowalska-Grzegory,
główny specjalista w Urzędzie Miasta Łodzi,
koordynator programu stypendialnego Młodzi w Łodzi

Podsumowanie i plany na przyszłość

Publikacja ta jest kontynuacją [pierwszego poradnika](#) o programach stypendialnych.

Podobnie jak poprzednio naszym celem było zmapowanie i podsumowanie dobrych praktyk, wyzwań i unikatowych doświadczeń dotyczących realizacji i tworzenia programów stypendialno-rozwojowych.

W pierwszej części próbowaliśmy odpowiedzieć na pytanie, jak pandemia wpłynęła na programy stypendialno-rozwojowe. Wskazaliśmy na określone tendencje i trendy, które w wyniku epidemii COVID-19 wyszły na światło dzienne oraz na trwale zakorzeniły się w codzienności organizacji przyznających stypendia. Dotychczasowa diagnoza wskazuje, że mimo licznych wyzwań sytuacja pandemiczna nie wywołała drastycznych zmian w obszarze dotyczącym stypendiów w Polsce. Wielu organizatorów wykazało się jednocześnie dużą otwartością i elastycznością, odpowiadając na nowe i pilne potrzeby oraz doskonaląc program, by lepiej odpowiadał postpandemicznej rzeczywistości.

Drugą część poradnika, będącą kontynuacją rozważań nad nowymi rozwiązaniami wprowadzonymi w okresie epidemii COVID-19, poświęciliśmy wdrażaniu i wykorzystywaniu narzędzi cyfrowych w programach stypendialno-rozwojowych. I tym razem opisaliśmy zarówno korzyści płynące z transformacji cyfrowej organizacji, jak i potencjalne wyzwania związane z wykorzystaniem nowych technologii w programach stypendialnych.

Trzecia część publikacji ma szczególne znaczenie. Omówiliśmy w niej temat zdrowia psychicznego młodzieży, odwołując się do alarmujących analiz wskazujących na stale pogarszający się dobrostan psychologiczny u młodych osób. Podsumowaliśmy również pogłębione i trudne rozmowy, które prowadziliśmy podczas spotkania dla organizatorów programów stypendialnych. Jakie są korzyści, a jakie ryzyka wynikające z wdrażania wsparcia psychologicznego lub mentoringu w tych programach? W jaki sposób zachęcać

młodzież do wzięcia udziału w mentoringu lub skorzystania ze wsparcia psychologicznego? Odpowiedziami na te dylematy dzielimy się w tej części publikacji.

Ponadto w ostatnim rozdziale z wdzięcznością i przyjemnością udostępniliśmy pogłębione opinie na temat cyklu spotkań, którymi podzieliło się z nami kilkoro uczestników tegorocznych wydarzeń.

Mamy nadzieję, że poradnik był ciekawą i inspirującą lekturą. Ponownie dziękujemy wszystkim uczestnikom cyklu spotkań „Stypendia przyszłości” za ich otwartość i zaangażowanie. Niecierpliwie oczekujemy na kolejne spotkania sieciujące i wspierające wymianę doświadczeń między organizacjami z całej Polski!

Dzięki gronu partnerów, darczyńców i wolontariuszy możemy rozwijać portal mojestypendium.pl, tworzyć wartościowe, [bezpłatne treści](#), [analizy i publikacje](#).

Jeżeli ta publikacja była dla was cenna, korzystacie z naszego portalu i cenicie naszą wiedzę, pomóżcie nam działać jeszcze lepiej, by tysiące młodych, zdolnych osób z całej Polski mogło rozwijać swoje pasje, kontynuować edukację i realizować życiowe cele: mojestypendium.pl/wsparcie/.

Jako zespół Fundacji Dobra Sieć, która prowadzi największy w Polsce portal edukacyjny o stypendiach, zapraszamy również do zapoznania się z [możliwościami współpracy z wybranymi organizatorami programów stypendialnych](#).

Dziękujemy!

Opracowanie: Aleksandra Belina

Autorzy i autorki wypowiedzi (w kolejności alfabetycznej): Katarzyna Ciach (Fundacja Edukacyjna Przedsiębiorczości), Anna Grunwald (Fundacja Świętego Mikołaja), Arkadiusz Klej (Stowarzyszenie im. Stanisława Wyspiańskiego), Justyna Kowalska-Grzegory (Urząd Miasta Łodzi), Maria Mach (Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci), Mariusz Masiarek (Towarzystwo Pomocy Dzieciom i Młodzieży z Cukrzycą), Patrycja Pietraszek i Roksana Włodarska (Fundacja BNP Paribas), Małgorzata Stradomska-Kalinka (Fundacja Dobra Sieć).

W broszurze wykorzystano fragmenty artykułów podsumowujących spotkania autorstwa Weroniki Madejek opublikowanych na stronie mojestypendium.pl.

Redakcja i korekta: Dominik Wódz

Projekt i skład: Anna Weksej

Wydawca:

Fundacja Dobra Sieć
ul. Marszałkowska 20/22 lok. 41
00-590 Warszawa

www.mojestypendium.pl

www.dobrasiec.org

www.facebook.com/mojestypendiumpl

POLSKO-AMERYKAŃSKA
FUNDACJA WOLNOŚCI

Publikacja została sfinansowana przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności.

ngo.pl

Nad całym cyklem spotkań „Stypendia przyszłości” patronat medialny objął portal NGO.pl.

Publikacja „Stypendia przyszłości II. Praktyczny poradnik o programach stypendialnych” jest dostępna na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Użycie niekomercyjne 4.0 Międzynarodowa. Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Fundacji Dobra Sieć. Utwór powstał w ramach Programu „Stypendia Pomostowe 2022-23 – komponent: Promocja programów stypendialnych i wolontariatu”, realizowanego przez Fundację Dobra Sieć przy wykorzystaniu środków Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności. Zezwala się na dowolne wykorzystanie treści – pod warunkiem zachowania niniejszej informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, posiadanych praw oraz o Programie „Stypendia Pomostowe 2022-23 - komponent: Promocja programów stypendialnych i wolontariatu”. Treść licencji jest dostępna na stronie: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode.pl>

